

FIKİH OKUMALARI

Nezir (adak) tavafı: Herhangi bir sebeple adanmış olan tavaftır. Bu tavafı yapmak vaciptir.

Tahiyetü'l-mescid tavafı: Tahiyetü'l-mescid namazı yerine, Mescid-i Harama her ne zaman gidilse hürmeten ve mescidi selamlamak için yapılan nafile tavaftır.

Nafile (tavavvu') tavafı: Mekke'de bulunan süre içinde, hacla ilgili olarak yapılması gereken tavaflar dışında, fırsat buldukça Allah rızasını kazanmak niyetiyle zaman zaman yapılan tavaf.

Tehallül: İhramdan çıkmak, ihram yasaklarının sona ermesi demektir. Hac ve umre için ihrama giren kimse, belirli menâsiki eda ettikten sonra tıraş olarak ihramdan çıkar.

Telbiye: Lebbeyk, Allâhümme lebbeyk, lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk, inne'l-hamde ve'n-nî'mete leke ve'l-mülk, lâ şerîke lek. "Rabbim, davetine sözüm ve özümle tekrar tekrar icabet ettim, emrine boyun eğdim. Rabbim senin davetine icabet, boynumun borcudur. Senin eşin ve ortağın yoktur. Rabbim, bütün varlığımla sana yöneldim. Hamd senin, nimet senin, mülk de senin. Bütün bunlarda eşin ve ortağın yoktur senin." demektir. Telbiye yüksek sesle söylenir; hanımlar, gerek telbiye gerek diğer dua ve zikirlede seslerini yükseltmezler. Telbiye, ihramlı bulunduğu sürece, ayakta, otururken, yürürken, binek üzerinde, her hâlde ve her fırsatta yapılabilir. Telbiye, hacda Zilhicce'nin 10'uncu (bayramın birinci günü) Akabe Cemresi'ne taş atmağa başlamakla; umrede ise umre tavafına başlamakla son bulur, daha sonra yapılmaz.

Teşrik tekbirleri: Kurban Bayramı arefe günü sabah namazından başlayıp, bayramın dördüncü günü ikindi namazına kadar farz namazların ardından okunan tekbirlerdir. Teşrik tekbirleri, Hanefî mezhebinde vacip, Şâfiî mezhebinde sünnettir.

Udhiyye: Kurban Bayramı'nda belirli şartları haiz kimseler tarafından kesilen kurbandır.

Umre: Belirli zamana bağlı olmayarak, ihrama girip Kâbe'yi usûlüne göre tavaf ve Safâ ile Merve arasında sa'y etmekten ibaret olan ibadettir.

Vakfe (Vukuf): Belirli bir yerde, belirli süre kalmak demektir. Hacda, Arafat ve Müzdelife denilen iki yerde vakfe vardır. Bunlardan "Arafat vakfesi" hacın rüknü olup, farzdır. "Müzdelife vakfesi" ise vaciptir.⁴⁰

Gerekli şartları taşıyan Müslümanların, ömründe bir defa haccetmeleri farzdır.

40 Hac kavramları ile ilgili geniş bilgi için bk. İrfan Yüce, Hac Rehberi, Ankara 1997.